

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

Tilsynsutvalget for dommere har den 18. februar 2010 truffet vedtak i

- Sak nr:** 50/09 (arkivnr: 200900504 - 35)
- Saken gjelder:** Klage fra A og B på lagdommerne C, D, E, F, G, H, I og førstelagmann J ved X lagmannsrett
- Utvalgsmedlemmer:** Eva Nygaard Ottesen (leder)
Randi Grøndalen
Jeppe Normann
Halvor Kjølstad
Wenche Frogn Sellæg
- Jeppe Normann deltok som varamedlem for Frode Sulland, som har fratrudd som inhabil i saken.

Offentlighet: Vedtaket er offentlig, jf. offentleglova § 3.

- Vedtak:**
1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder misnøye med rettsavgjørelse, og for de forhold som ligger mer enn ett år tilbake i tid; før 31. mars 2008.
  2. Det foreligger for øvrig ikke grunnlag for disiplinærtiltak mot lagdommerne C, D, E og førstelagmann J ved X lagmannsrett.

Innledning:

A og B har ved brev av 31. mars 2009 inngitt klage på lagdommerne C, D, E, F, G, H, I, og førstelagmann J ved X lagmannsrett.

I brev av 16. april 2009 ba Tilsynsutvalget klagerne om å tidfeste de forhold som klagen bygger på.

I e-post av 24. april 2009 ba A om fristutsettelse av hensyn til utenlandsreise. Sekretariatet ga klagerne én ukes fristutsettelse til 4. mai 2009. I e-post av 5. mai 2009 oversendte A nye dokumenter til Tilsynsutvalget, og viste til at mer dokumentasjon ville bli oversendt når B var tilbake fra utenlandsreise.

Klagerne oversendte tillegg til klagen e-poster og brev av 28. mai, 10. juni, 22. juni, 7. juli, 24. juli og 29. juli 2009.

Ved brev av 7. september 2009 har Tilsynsutvalgets sekretariat varslet klagerne om at klagen vurderes avvist, dels fordi klagen gjelder forhold som utvalget etter loven ikke har anledning til å vurdere og dels fordi klagerne har klaget for sent. Klagerne fikk frist til 18. september 2009 for kommentarer, med fristforlengelse til 25. september 2009. Klagerne har så i brev og e-poster av 21. september, 29. september, 10. oktober, 12. oktober og 16. oktober 2009 kommentert varselet om avvising og ytterligere utdypet saken.

Lagdommerne C, D, E, F, G, H, I, og førstelagmann J er orientert om klagen og de senere brev og e-poster. Lagdommer C og førstelagmann J har avgitt uttalelse hhv. 15. september og 16. september 2009 etter forespørsel fra Tilsynsutvalgets sekretariat i brev av 7. september.

Saken skulle opprinnelig vært behandlet i Tilsynsutvalgets møte 25. november 2009, men da det ikke kunne stilles vararepresentant for lagmann K, som var inhabil, ble saken utsatt til neste utvalgsmøte.

Saksfremstilling

Klagen av 31. mars 2009 omfatter alle dommere som har hatt befatning med behandlingen av det offentlige skiftet av Ls dødsbo. Klagen er av Tilsynsutvalget behandlet i tre separate saker inndelt etter domstolsinstans. I klage rettet mot dommer i Y tingrett i sak 22/9 og mot dommere i Z i sak 51/09, er klagen dels avgjort og funnet åpenbart ubegrunnede og dels avvist.

Klagen mot angitte dommere i X lagmannsrett har bakgrunn i flere ulike kjæremål. Lagdommerne F, G og H er klaget inn på bakgrunn av deres behandling av kjæremålene over tingrettens beslutning om å akseptere bud på eiendom som ble solgt fra dødsbo og over bobestyrer advokat Ms salær. Kjæremålene ble behandlet høsten 2008.

Lagdommerne C, E og D er klaget inn på bakgrunn av deres behandling av kjæremål over slutningen og utlodningen av boet og over bobestyrer advokat Ns salær, herunder deres befatning med anke over kjennelse vedrørende fastsettelse av salær til bobestyrer ved offentlig skifte. Kjennelse ble avsagt 6. november 2008, og anke på X lagmannsretts kjennelse ble av klagerne innlevert 11. desember 2008.

Klagerne – A og B – har levert en omfattende klage som i senere korrespondanse er blitt ytterligere supplert og utdypet. Anførselene er i hovedsak som følger:

Det anføres at bobestyrer har tilrettelagt salg av boets eiendommer på U til fordel for dommer i X lagmannsrett, I, med familie. Herunder at dette gir skjellig grunn til mistanke om korrupsjon eller grove uhederligheter i forbindelse med salget.

Videre hevdes det at lagmannsretten feilaktig legger til grunn at klagerne har fått innsyn i boets mapper, og synes å mene at klagerne med det hadde fått oppfylt sitt krav om innsyn i underbilag til regnskapet/slutningen.

X lagmannsrett baserte sin kjennelse eksplisitt på en antagelse om at bobestyrer snakket sant når hun hevdet at oppdraget ble utvidet og at prospektet omfattet samtlige tre eiendommer. Det er videre en graverende feil at lagmannsretten fortsatt legger feil oppfatning av boets aktiva til grunn for sin kjennelse.

Lagdommer C bør kritiseres for å ha ignorert fremlagt bevis i form av brev fra megler O. Lagdommeren godkjente slutningen til tross for at han var informert om at det var skjellig grunn til mistanke om korrupsjon ved salget av boets eiendommer. Av samme grunn bør han kritiseres for å ignorere regjeringens anmodning om å bidra til kampen mot økonomiske korrupsjon ved å ta vare på varslere.

X lagmannsrett sendte over saken til Z uten at klagerne ble orientert, og uten at den oversendte mappen var komplett. Det vises til at 30 % av tingrettens dokumenter var fjernet, og at 25 % av lagmannsrettens egne dokumenter var fjernet. I tillegg var også dokumentene omkring de første ankene fullstendig fjernet. Utvelgelsen av dokumentene som var fjernet var etter klagerens mening på ingen måte nøytral, hvilket viser at ankeprosessen var inhabil. Klagerne anfører at lagdommer C bør kritiseres, da han som dommer var ansvarlig for at mappen var komplett som grunnlag for domsavsigelsen så vel som ved oversending til Z.

Førstelagmann J har etter klagerens mening ikke fulgt opp Zs forutsetning for at X lagmannsrett skulle være habil i ankesaken, idet lagdommer I ikke ble holdt utenfor ankesaken. I tillegg anføres at det er grunn til å kritisere førstelagmann J for manglende oppfølging av klagerens varsling av mulig korrupsjon, og hans håndtering av klagerens kontakt med direktør P ved X lagmannsrett i anledning varslingen.

Innklagede – lagdommer C – har vist til følgende:

”Lagmannsretten fikk brev fra B og A datert 19. januar 2009 som ble besvart av meg 21. s.m., dok 37 følger vedlagt. Saksdokumentene sammen med anke og tilsvaret ble sendt Z ved brev av 28. januar 2009, dok 38 følger vedlagt. Etter avtale møtte B og A på lagmannsrettens kontor 30. januar og fikk se igjennom dokumentlisten slik det var bedt om. Herunder opplyste de at anketilsvaret ikke var mottatt sammen med gjenparten av oversendelsesbrevet til Z. De fikk utlevert et eksemplar til i møtet og jeg sendte et eksemplar i posten samme dag, dok 39 følger vedlagt. Det følger av tvisteloven § 30-3, jf § 29-10 at når anketilsvaret er inngitt og meddelt den ankende part, sendes saken omgående til Z. Det er i tilfelle bare Zs ankeutvalg som setter frist for uttalelse til anketilsvaret”.

Innklagede – førstelagmann J – har vist til følgende:

”Når det gjelder anførselen i klagen om at lagmannsretten sendte anken til Z uten at de ankende parter ble orientert og fikk anledning til å uttale seg, finner jeg det tilstrekkelig å vise til uttalelsen av 15. september 2009 fra lagdommer C, som foresto den aktuelle saksbehandlingen.

Foranlediget av uttalelsene nederst på side 7 og øverst på side 8 i klagen, finner jeg grunn til å påpeke det høyst irregulære i at partene i en sak som verserer for domstolene tar direkte kontakt med domstolens administrative leder i hensikt å påvirke domstolens avgjørelse. Arbeidet med rettssakene faller utenfor hennes arbeidsområde, og for å forhindre ytterligere henvendelser til henne vedr denne saken ble vi i denne saken enige om at hun skulle sende den e-post av 9. juli 2008 som befinner seg i vedleggene til klagen”.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for behandling. Slik saken er opplyst, finner utvalget det åpenbart unødvendig å høre partenes muntlige forklaringer, jf domstolloven § 238 andre ledd, andre setning. Ingen av partene har bedt om dette.

Generelt bemerkes at Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf domstolloven § 236 første ledd. Dette krever med andre ord at dommeren kan bebreides.

Imidlertid gjelder det visse lovbestemte unntak fra denne myndigheten. En viktig begrensning i utvalgets myndighet følger av bestemmelsen i domstolloven § 236 fjerde ledd, som sier at utvalget ikke kan ”vurdere forhold som kan overprøves etter reglene i rettspleielovgivningen for øvrig”. Det betyr at dersom et forhold kan brukes som grunnlag for anke eller gjenåpning, kan Tilsynsutvalget ikke vurdere dette. Det er uten betydning om ankeadgangen er benyttet eller ikke.

Tilsynsutvalget vil bemerke at en habilitetsinnsigelse må fremmes for retten. Rettens avgjørelse av spørsmålet om habilitet kan prøves ved anke. Under henvisning til domstolloven § 236 fjerde ledd, blir den delen av klagen som er knyttet til habilitet å avvise fra behandling.

Utvalget vil videre bemerke at en manglende kontroll med bobestyrers arbeid fra rettens side, er et forhold som kan danne grunnlag for anke over saksbehandlingsfeil, enten ved anke over tingrettens avgjørelser eller ved anke over avgjørelser truffet av ankeinstansen. Også denne delen av klagen blir etter dette å avvise fra behandling.

Klagerne har videre anført at bobehandlingen var preget av korrupsjon. I den grad dette utgjør en selvstendig anførsel ved siden av habilitetsinnsigelsen, fremstår denne delen som udokumentert for Tilsynsutvalget. Den delen av klagen som knytter seg til anførselen om korrupsjon, fremstår etter dette som åpenbart ubegrunnet.

Det følger av domstolloven § 237 fjerde ledd at ”Dommeren må klages inn for Tilsynsutvalget innen tre måneder etter at forholdet som er grunnlag for klagen fant sted, eller etter at klageren ble kjent med eller burde vært kjent med dette forholdet”. Imidlertid gir samme bestemmelse anledning for utvalget til å ta en disiplinærsak opp til behandling av eget tiltak, forutsatt at det ikke er gått mer enn ett år siden forholdet fant sted. Loven er formulert slik at dette er en adgang utvalget har, etter en vurdering på fritt grunnlag. Klager

kan ikke påberope seg noen rett til behandling av klagen etter denne bestemmelsen. I forarbeidene til bestemmelsen (Ot.prp. nr 44 (2000-2001)) uttaler departementet (s. 179) om dette spørsmål at utvalget bl.a. kan "vektlegge om klager hadde rimelig grunn til å oversitte fristen". Videre legger departementet til grunn som en forutsetning for å ta en forsinket klage til realitetsbehandling, "at klagen er fremsatt så snart det forhold som umuliggjorde eller sterkt vanskeliggjorde klagen er opphørt".

Klagen fra A og B er datert 31. mars 2009. Det følger av den absolutte fristen på ett år i domstolloven § 237 fjerde ledd at Tilsynsutvalget ikke kan prøve forhold som ligger lenger tilbake i tid enn 31. mars 2008. De deler av klagen mot dommere i X lagmannsrett som ligger forut for 31. mars 2008, blir etter dette å avvise. Dette medfører blant annet at klage mot lagdommerne F, G, H og I avvises på dette grunnlag.

Klagen på at X lagmannsrett sendte over saken til Z uten at klagerne ble orientert, og uten at den oversendte mappen var komplett inngitt, er påklaget innenfor domstollovens frist på tre måneder, og er således gjenstand for behandling i Tilsynsutvalget.

Klagerne uttaler blant annet følgende i brev av 31. mars 2009:

"X lagmannsrett sendte over saken til Z uten at vi ble orientert. I brevet fra X til Z står det at vi var informert, men dette ble "glemt". Vi fant ut om oversendelsen i en samtale med dommer C og ved en gjennomgåelse av lagmannsrettens saksdokumenter, dvs ved en tilfeldighet. Vi ba X lagmannsrett informere Z om feilen, men dette kan vi ikke se ble etterkommet. Vi informerte Z om "feilen" og sa vi ville komme tilbake med et tilsvarende svar. Vi fikk ingen tidsfrist for tilsvaret. Zs kjennelse ble avsagt før de mottok tilsvaret".

Videre uttales i brev av 21. september 2009 følgende:

"Det er vår oppfatning at Xs "rot" med overføring av saken til Z er nok et resultat av inhabil saksbehandling vi har demonstrert/bevist heller enn et hendelig uhell. Det faktum at det gjøres flere "feil" samtidig (brevet som ikke skrives og skreddersøm av mappene entydig i vår disfavør) så vel som at Dommer C ikke etterkommer vår anmodning om å informere Z om at opplysningen om at vi var tilskrevet og informert om overføringen var feilaktig, underbygger denne påstand".

Tilsynsutvalget viser til Zs uttalelse i klagesak 51/09:

"Ankeutvalget ved dommerne R, S og T traff 19. februar 2009 avgjørelser i to saker hvor klagerne var parter. Den ene – vår sak 2009/168 – gjaldt salærfastsettelse til bobestyrer ved offentlig skifte. Ankende parter i saken for utvalget var klagerne – A og B. Den andre saken – vår sak 2009/255 – gjaldt anke over slutning og utlodning av dødsbo under offentlig skifte. Også der var klagerne – A og B – ankende parter".

I sak 2009/168 (salærsaken), som innkam til Z 30. januar 2009, var det inngitt tilsvarende svar. Det fremgår av vår dokumentliste at klagerne innga ytterligere prosesskriv i saken 29. januar 2009 og 2. februar 2009. Det er vanskelig å se at klagernes anførsel om at de ikke var kjent med oversendelsen til Z, kan gjelde denne saken.

I sak 2009/255 (anken over slutningen og utlodningen av boet), som innkam til Z 11. februar 2009, ble det fra ankemotpartens side ikke inngitt tilsvarende svar. Det fremgår av klagernes merknader at lagmannsrettens oversendelsesbrev til Z var påført at kopi var sendt de ankende parter (klagerne).

Felles for begge saker, er at det 26. februar innkom skriv fra klagerne, datert 23. februar 2009. Det var samme dato som de to avgjørelsene herfra ble sendt til forkynnelse. Skrivet har således krysset de to avgjørelsene. I tråd med vanlig praksis ble skrivet returnert, idet sakene var avgjort. Retur av skrivet skjedde først 23. mars 2009. Det burde vært returnert tidligere. I returbrevet 23. mars 2009 beklaget saksbehandleren den sene returen.”

Det er mulig at det kan være begått en feil fra X lagmannsretts side, i og med at klagerne ikke har mottatt gjenpart av oversendelsesbrev til Z. Dette er uheldig, men Tilsynsutvalget kan ikke se at det ved dette i tilfelle er avdekket noen svikt som tilsier kritikk av lagdommer C, eller førstelagmann J som embetsleder.

Hva gjelder lagmannsrettens påståtte mangelfulle oversendelse av sakspapirer til Z, jf klagerens brev av 10. oktober 2009 s. 4, er det uklart for Tilsynsutvalget om dette anføres å være en ”følgefeil” fra tingrettens side, nemlig at dokumenter har manglet i oversendelsen til lagmannsretten, eller at det anføres at det skyldes tilretteleggingen av saksdokumenter fra lagmannsretten i dennes oversendelse til Z. Imidlertid er dette i tilfelle saksbehandlingsfeil, noe som det ligger utenfor Tilsynsutvalgets mandat å ta stilling til.

Dersom Tilsynsutvalget oppfatter klagerne korrekt, anføres det at de manglende dokumentene i mappen er fjernet for å bevisst gi en skjev fremstilling av saken overfor Z. Påstanden kan ikke ses å være nærmere underbygget. Klagen fremstår på dette punkt som ubegrunnet. Tilsynsutvalget kan ikke se at dommer C skulle ha noen interesse i å unndra saksdokumenter fra saksmappen, like lite som at han bevisst skulle ha unndratt ankeparten opplysning om oversendelse til Z.

Klagen på X lagmannsretts behandling av kjeremålet vedrørende slutning og utlodning og bobestyrers salær er inngitt etter fristen på tre måneder. Det må en særskilt begrunnelse til for at Tilsynsutvalget i slike tilfeller tar klagen til behandling av eget tiltak. Tilsynsutvalget kan ikke ut fra fremlagt dokumentasjon se at det er andre forhold ved X lagmannsretts behandling av kjennelse avsagt 6. november 2008 som gir Tilsynsutvalget grunnlag for å ta saken opp av eget tiltak.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder misnøye med rettsavgjørelse, og for de forhold som ligger mer enn ett år tilbake i tid; før 31. mars 2008.
2. Det foreligger for øvrig ikke grunnlag for disiplinærtiltak mot lagdommerne C, D, E og førstelagmann J ved X lagmannsrett.